

Docentencursus in Griekenland Christine de Haan-Oudshoorn

Vanaf 1990 werden eens per twee jaar vanuit het Nederlands Instituut in Athene docentencursussen georganiseerd. Daar kwam helaas in 2010 een eind aan toen het Europees Platform geen subsidie meer verleende, en de universiteiten de taken van het NIA zozeer hadden uitgebreid dat er geen tijd en ruimte meer was om een dergelijke cursus te organiseren. Het verheugt ons dat de Illustere school van de UvA bereid werd gevonden om samen met de hieronder vermelde docenten de cursus nieuw leven in te blazen. Labrys Reizen nam het logistieke deel op zich.

Van 16 t/m 23 oktober jl. hebben 23 classici en filosofen in Griekenland deelgenomen aan de docentencursus "Plato als ooggetuige". Deze cursus had twee doelstellingen: bezinning op de eindexamenprogramma's Grieks en Filosofie 2014 en inspiratie opdoen voor schoolreizen naar Griekenland. De cursus werd begeleid door drs. Christine de Haan-Oudshoorn (docent klassieke talen) en de archeologen dr. Winfred van de Put (UvA) en prof. dr. Vladimir Stissi (UvA). De ondersteunende organisaties waren de Illustere school van de UvA, het Nederlands Instituut in Athene en Labrys Reizen.

Het programma bestond uit een verblijf van drie dagen in Athene en een rondreis van vier dagen langs antieke sites en musea in Attika en Boiotië en op de Peloponnesos.

Op de sites hielden de deelnemers presentaties over de filosofie van Sokrates en Plato en de doorwerking daarvan op latere filosofische stromingen. Op het NIA werden 's avonds lezingen gevolgd over archeologie, modern Griekenland en schoolreizen in Griekenland.

De te bezoeken sites in Athene waren vooral gerelateerd aan de klassieke filosofie. Zo bezochten we de eerste dag de Pnyx-heuvel, waar in de tijd van Sokrates en Plato de Ekklesia vergaderde. Daar werden door deelnemers presentaties gehouden over het democratisch gedachtegoed bij Plato, Protagoras en Aristophanes. 's Avonds op het NIA hield Winfred van de Put een lezing over beeld, gebruik en betekenis van Grieks aardewerk.

De tweede dag werd een bezoek gebracht aan Eleusis, waar een van de deelnemers een presentatie gaf over de functie van de mythe bij Plato, gelukkig juist op tijd om driehonderd leerlingen van een Griekse school te ontwijken die de site kwamen bezoeken. Bij de Akademie van Plato werden de begrippen kennis, determinisme en vrije wil op aanschouwelijke en soms zelfs ludieke wijze besproken, en 's middags hielden we ons bezig met dualisme en de onsterfelijkheid van de ziel aan de oever van de Ilissos, een plek die er in de tijd van Sokrates zeer idyllisch moet hebben uitgezien. Het recent opgegraven Lykeion, waar Aristoteles zijn Peripatetische school stichtte, was ons volgende doel. Hier gaf een van de deelnemers deskundig uitleg over de metafysica bij Plato en Aristoteles. Het bezoek daarna aan het prachtig gerenoveerde Byzantijns Museum was voor allen een feest.

Niemand klaagde dan ook over de schaarse vrije tijd die overbleef. 's Avonds hield Vladimir Stissi op het NIA zijn lezing "De Akropolis, drachmai en de reputatie van de Atheners".

Reizen langs historische plaatsen

Hierna volgde een vierdaagse rondreis langs een aantal bijzondere plaatsen, zoals Marathon - met een speciaal bezoek aan het graf van de Plataïers en een prehistorische grafheuvel -, Amphiareion, Delphi, Eleutherai en het theater en het Heraion van Argos met een voordracht over de belangrijke rol van Argos in de vroege Griekse geschiedenis.

Na een vervroegd bezoek aan Mykene - wegens de gewijzigde sluitingstijd op zondag - was er wat extra vrije tijd in het drukke programma, die elk van ons in Nafplion op aangename wijze doorbracht. Maandagochtend was het museum in Nemea helaas wegens schoonmaakwerkzaamheden gesloten. Ondanks vele pogingen van twee afgevaardigden uit ons midden lukte het niet toegang te verkrijgen. Bij de tempel van Zeus werd een Nemeïsche ode van Pindaros ten gehore gebracht, en het voordragen van het gedicht "a song of the

valley of Nemea" van Durrell maakte ons bewust van de - nog altijd -intense stilte van deze plek. In het stadion met de weer ontdekte en deels gerestaureerde tunnel is nog het antieke startstelsel zichtbaar. Het inspireerde de sportieven onder ons een poging te wagen om een Nemeïsche overwinning te behalen.

De volgende te bezoeken site was die van oud-Korinthe. Daar stond de liefde bij Plato en Paulus centraal. Met een bezoek aan de Diolkos en het Kanaal werd de rondreis afgesloten. In Athene was er nog voldoende tijd om het Nationaal Archeologisch Museum te bezoeken, met een mooie tentoonstelling over opgedoken voorwerpen uit een gezonken schip bij Antikythera. 's Avonds hield Margarita Nazou op het NIA een lezing over de problemen en de crisis in het huidige Griekenland. Haar verhaal riep veel vragen op bij de deelnemers; er werd dan ook langdurig gediscussieerd.

Sokrates en Plato centraal

De laatste dag stond geheel in het teken van Athene in de tijd van Sokrates en Plato. In de Stoa van Attalos lag de nadruk vooral op de voorwerpen die betrekking hadden op de democratische staatsvorm van Athene in vijfde eeuw voor Christus. Een speciale permissie gaf ons toegang tot de Stoa Basileios, een deel van de Griekse Agora dat aan de andere kant van de metro is opgegraven. Daar werd het Griekse rechtssysteem tijdens het proces van Sokrates behandeld. Bij het huis van Simon de schoenmaker en bij de staatsgevangenis hielden cursisten presentaties over maieutiek en Sokrates' opvattingen over de dood. Natuurlijk mocht een bezoek aan de Akropolis niet ontbreken, en was het Dionysos-theater de uitgelezen plaats voor presentaties over de Griekse tragedie. Tijdens de lunch bij de sfeervolle taverna " _π___ " werden, als bij een klassiek Symposion, de twee nog resterende presentaties gehouden, n.l. de opvattingen van Nietzsche en Schopenhauer over kunst en literatuur. Het nieuwe Akropolis Museum met zijn bijzondere architectuur was een prachtige afsluiting van het dagprogramma.

De laatste avond op het NIA stonden schoolreizen in Griekenland op het programma. Er werd heel veel informatie uitgewisseld. Daarna kreeg iedere deelnemer een certificaat uitgereikt.

Vooraf in de presentaties van de deelnemers werd zichtbaar hoezeer de klassieken en de filosofie elkaar aanvullen en versterken. Er werd die week dan ook uitbundig gediscussieerd en gefilosofeerd, en menig contact gelegd voor verdere samenwerking.

De enthousiaste en zeer geïnteresseerde deelnemers, de interessante presentaties en lezingen en de rondreis door Griekenland naar een aantal bijzondere plaatsen hebben deze cursus tot een onvergetelijke belevenis gemaakt.

Foto's:

